

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра педагогіки

КНЯЖЕВА ІРИНА АНАТОЛІЇВНА

Методичні рекомендації до проведення практичних занять
і організації самостійної роботи з дисципліни

**ПРОЄКТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Одеса – 2024

Княжева І. А. Методичні рекомендації до практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Проектування інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки: Одеса, Університет Ушинського, 2024. 36 с.

Рецензенти:

- Ягоднікова Вікторія доктор педагогічних наук, професор, Проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».
- Осипова Тетяна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Методичні рекомендації розроблено для допомоги здобувачам третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Подано анотацію дисципліни, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, рекомендовану літературу, вимоги до знань і вмінь здобувачів, набутих у процесі вивчення дисципліни, перелік питань до заліку.

Вступ

Мета вивчення дисципліни «Проектування інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти»: підготовка аспірантів до ефективного проектування процесів інноваційного розвитку закладу вищої освіти через упровадження новаторських підходів створення в ньому інноваційного освітнього середовища.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Проектування інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти» здобувачі мають опанувати знання навчальних дисциплін «Освітні стратегії та розроблення педагогічних систем і процесів», «Інноваційна діяльність у сучасній освіті», «Нормативно-правова база наукової діяльності».

Очікувані результати навчання дисципліни: Унаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувачі мають

Знати:

- сучасні тенденції в освітній сфері,
- специфіку освітнього простору у бінарній системі з середовищем у сфері освіти;
- методологічно-філософські основи феноменів «освітнє середовище ЗВО», «інноваційне освітнє середовище ЗВО»
- загальнонаукові підходи до моделювання інноваційного освітнього середовища ЗВО;
- теоретичні основи моделювання інноваційного освітнього процесу ЗВО,
- основні концепції, теорії та моделі, що лежать в основі проектування інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти;
- критерії оцінювання ефективності функціонування інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти

Уміти:

- проектувати інноваційне освітнє середовище ЗВО,

- відбирати методи оцінювання ефективності інноваційних освітніх ініціатив та їх впливу на результати навчання і професійно-особистісний розвиток здобувачів освіти,
- критично аналізувати інноваційні підходи,
- розробляти власні ідеї для покращення освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Опановуючи зміст навчальної дисципліни здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності:

- сумлінно, вчасно і самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;
- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, крім випадків, викликаних поважними причинами;
- ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;
- сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси.

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи проектування інноваційного освітнього середовища ЗВО

Тема 1. Сутність і методологічні орієнтири проектування освітнього середовища ЗВО

Специфіка освітнього простору у бінарній системі з середовищем у сфері освіти; методологічно-філософські основи феноменів «освітнє середовище ЗВО», «інноваційне освітнє середовище ЗВО», «педагогічне проектування». Компетентнісний, особистісно зорієнтований, студентоцентризований підходи як методологічні орієнтири проектування освітнього середовища ЗВО. Інноваційне освітнє середовище як чинник розвитку особистості педагогічного працівника і здобувача освіти.

Інноваційне освітнє середовище – це педагогічно доцільно організований простір життєдіяльності, який сприяє розвитку інноваційного ресурсу особистості; інтегрований засіб накопичення і реалізації інноваційного потенціалу навчального закладу.

Інноваційне освітнє середовище – це комплекс взаємопов'язаних умов, які забезпечують освіту людини, формування особистості педагога з інноваційно-творчим мисленням, його професійну компетентність.

Але найповнішим і сучасним, що концентрує в собі сутнісні ознаки феномена інноваційного освітнього середовища, вважаємо, є підхід за яким головна місія такого середовища полягає в генеруванні інноваційних потоків та нарощуванні інноваційного потенціалу кожного навчального закладу й системи загалом, збереження і локальних, і адміністративних новацій. Слід зазначити, що важливою вимогою до формування інноваційного освітнього середовища закладу освіти в контексті розвитку професійної компетентності педагогів є врахування критеріїв інноваційного середовища післядипломної педагогічної освіти:

– концептуально-стратегічна спрямованість, основні показники якої – наявність програм інноваційного розвитку, наукове обґрунтування перспектив,

новацій; установлені форми роботи з педагогічним колективом; наявність стабільного партнерства з органами державної влади та управління освітою для трансферу інноваційних продуктів у практику;

– широта охопленості, що віддзеркалює структурно-змістову характеристику, вказує на включеність відповідних суб'єктів, об'єктів, процесів, явищ до реалізації нововведень; інтенсивність використання вітчизняного й міжнародного ринку освітніх новацій;

– інтенсивність (залученість до змін), яка полягає в здатності й готовності учасників змін відтворювати наукові, методичні, організаційні, адміністративні вимоги як необхідні для успішної реалізації завдань інноваційної програми;

– формалізованість, що відображає здатність учасників змін до розроблення й опису програми/ проєкту, планування реалістичних заходів щодо їх виконання, виявлення технологій ефективного адміністрування, до чітко визначеного розподілу ресурсів і методики оцінювання наслідків роботи; важливе значення має наявність творчих команд, готовність виконавців ініціювати нові ідеї, здатність презентувати інноваційний досвід із використанням сучасних науково-педагогічних можливостей; упорядкованість, що розкриває рівень керованості змінами в закладі, узгодженості інноваційних процесів із загальною програмою розвитку, матеріального й морального стимулювання;

– когерентність (узгодженість), основними показниками якого є регіональна, соціальна інтеграція зі змінами в закладі освіти, узгодженість інноваційного процесу з державною освітньою політикою, наступність з іншими освітніми закладами;

– інформаційно-комунікаційний складник, характеристики якої – повнота забезпеченості науково-методичною літературою, періодичними й фаховими виданнями, вільний та стабільний доступ до глобальних освітніх мереж, наявність електронної системи управління, упровадження розвинених моделей дистанційного навчання, використання в навчальному й управлінських процесах інформаційно-комунікаційних технологій, підготовка електронних навчальних посібників;

– професійність, основні показники якого – уміння продукувати, реалізовувати нові підходи до освітньої діяльності в змісті, формах, методах.

Система інноваційного освітнього середовища складається з таких структурних компонентів:

- 1) імідж колективу в соціумі;
- 2) інноваційний стиль управління;
- 3) високий рівень організаційної культури;
- 4) умотивованість педагогічного колективу до інноваційної діяль

Тема 2. Моделі освітнього середовища ЗВО

Еколого-особистісна модель, комунікативно орієнтована модель, антрополого-психологічна, психодидактична, екопсихологічна, модель здоров'яспрямованого освітнього середовища закладу вищої освіти

Система освіти – цілісна скінчена множина об'єктів (елементів) і відношень (взаємозв'язків) між ними, що виділені з середовища суспільства за ознакою належності виділених об'єктів і відношень до реалізації цілей освіти.

Отже, функціонування системи освіти (СО) відбувається в деякому зовнішньому середовищі, що включає інші системи суспільства, які не входять до СО.

Зовнішнє середовище (ЗС) – це все те, що не входить до СО. Однак серед об'єктів ЗС є такі, які не тільки мають вплив на функціонування СО, але й на які СО впливає сама. Іншими словами, з деякими частинами (системами) ЗС система освіти тим або іншим чином пов'язана (може бути пов'язаною). Тому в ЗС можна виділити деяке його підсередовище – оточуюче СО середовище, з об'єктами якого СО безпосередньо взаємопов'язана.

Оточуюче середовище (ОС) – множина об'єктів і взаємозв'язків між ними (з їхніми суттєвими властивостями), що не входять до СО, зміна властивостей яких може змінювати стан СО або властивості яких самі можуть змінюватись під

впливом СО. Таким чином, ті об'єкти ЗС, що не мають впливу на суттєві властивості СО і на які СО також не впливає, не відносяться до ОС системи освіти. Іншими словами, ОС – це те, що безпосередньо не є СО, але все ж впливає на СО опосередковано.

В свою чергу, в ОС системи освіти можна виділити:

- цілеформувальне середовище, яке утворюють системи ОС, що визначають вимоги до властивостей кінцевого продукту СО, якісних і кількісних показників її функціонування і розвитку, задають обмеження діяльності СО;
- актуальне середовище, яке утворюють системи ОС, що використовують кінцевий продукт СО, ініціюють вимоги щодо його якісних властивостей і забезпечують необхідні умови для стійкого функціонування і розвитку СО.

Тема 3. Принципи проєктування інноваційного освітнього середовища ЗВО

Сутність принципів проєктної діяльності. Характеристика принципів проєктування інноваційного освітнього середовища ЗВО (прогностичності, покроковості, зворотного зв'язку, продуктивності, культурної аналогії, саморозвитку).

Дидактичні принципи організації проєктної діяльності:

Принцип студентоцентризму. У центрі творчої діяльності перебуває студент, який проявляє свою активність. У нього є чудові можливості реалізувати себе, відчувати успіх, продемонструвати свої можливості.

Принцип кооперації. У процесі роботи над проєктом здійснюється широка взаємодія студентів з викладачем і між собою.

Принцип опори на суб'єктивний досвід здобувачів освіти. Кожен, працюючи над проєктом, має хороші можливості застосувати вже наявний у нього власний досвід і знання.

Принцип врахування індивідуальності студентів: їх інтересів, темпу роботи, рівня навченості.

Принцип вільного вибору: теми проєкту, підтеми, партнерів у роботі над проєктом, джерел і способів отримання інформації, методу дослідження, форми представлення результатів.

Принцип зв'язку дослідження з реальним життям. Відбувається з'єднання знань і практичних дій.

Принцип важкої мети. Легкодосяжний результат не є для багатьох студентів мобілізуючим чинником

Змістовий модуль 2. Технологічні аспекти проєктування інноваційного освітнього середовища ЗВО

Тема 4. Організаційно-педагогічні основи проєктування інноваційного освітнього середовища ЗВО

Об'єкт і суб'єкт проєктування. Визначення, структурна організація та раціональне використання педагогічних форм, засобів, методів, технологій і матеріально-технічних умов, функційних структур, спрямованих на задоволення вимог обов'язкових освітніх результатів учнів і запитів та потреб суб'єктів освітнього середовища

Алгоритм реалізації Нового освітнього простору.

Однією зі складових Нової української школи є створення сучасного освітнього середовища, зокрема багатофункціональних гнучких просторів, що сприяють різним формам роботи, мотивують до навчання.

Основні складові НОП:

- креативний зовнішній та внутрішній дизайн;
- комфорт та енергоефективність;
- сучасні умови для навчання, розвитку та спілкування;
- безбар'єрний простір та умови для інклюзивного навчання;
- багатофункціональне середовище.

Тема 5. Критерії оцінювання якості інноваційного освітнього середовища ЗВО і педагогічні умови його проєктування

Визначення нових цілей і завдань освіти, модернізація навчальних програм і підручників, варіативність змісту освіти, удосконалення сучасного технічного, технологічного, інформаційного і методичного забезпечення освітнього процесу. Реалізація ідеї безбар'єрності, індивідуалізації та диференціації навчання. Забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці. Створення у закладі освіти простору інформаційної взаємодії та соціально-культурної комунікації учасників освітнього процесу (бібліотека, інформаційно-ресурсний центр тощо). Багатоаспектність освітнього середовища.

Три сторони безпеки освітнього простору/середовища.

Психологічна. Дослідники, які вивчають психологічно безпечне освітнє середовище та коло проблем, пов'язаних з ним, вважають, що психотравмівні ситуації прямо чи опосередковано впливають на фізичне та психічне здоров'я особистості.

Екологічна. Екологічно безпечне освітнє середовище — це система психолого-педагогічних умов, впливів і можливостей, які забезпечують захищеність особистості від негативного впливу екологічних чинників, що визначають оптимальність взаємодії зі світом природи.

Інформаційна. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті здійснює масовий глобальний вплив на особистість.

Серед негативного впливу інформації на сучасне освітнє середовище науковці виокремлюють:

- відсутність належних механізмів контролю якості інформації, доступної через сучасні телекомунікаційні технології. Це породжує проникнення в освітній простір великого обсягу недостовірної інформації;
- неконтрольоване проникнення інформації сумнівного, агресивного змісту, яка може сприяти виникненню насильства, булінгу, кібербулінгу тощо

Тема 6. Оцінювання рівня інноваційності освітнього середовища ЗВО

Складники інструментарію оцінювання інноваційності освітнього середовища ЗВО: експертне оцінювання кваліметрична модель оцінювання. Практичне застосування інструментарію оцінювання інноваційності освітнього середовища ЗВО та презентація його результатів.

Орієнтовні критерії для самооцінювання

Приміщення, територія школи облаштовані та обладнані з урахуванням принципів універсального дизайну і розумного пристосування, санітарно-гігієнічних вимог; забезпечена фізична доступність архітектурних елементів будівлі та території.

Учасники освітнього процесу знають вимоги охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правила поведінки в умовах надзвичайних ситуацій та дотримуються цих вимог і правил.

Педагогічні працівники обізнані з правилами реагування у разі, якщо учасник освітнього процесу травмується та/або в нього раптово погіршиться самопочуття, і вживають необхідних заходів у таких ситуаціях.

Дизайн освітнього середовища функціональний та адаптивний, що дає змогу максимально ефективно використовувати приміщення й територію закладу в освітньому процесі.

Заклад освіти забезпечений обладнаними навчальними та допоміжними приміщеннями, кабінетами, лабораторіями та засобами навчання, зокрема підручниками, дидактичними матеріалами, обладнанням, для реалізації освітньої програми.

У закладі створені умови для безпечного використання інтернету, формування інформаційно-цифрових компетентностей, зокрема навичок безпечної поведінки та кібербезпеки.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач не бере участі в проведенні практичного заняття
	1-2 бали	Здобувач зрідка бере участь у занятті. Не висловлює своїх думок щодо обговорюваних тем, має натомість не відстоює власну позицію.
	3-4 балів	Здобувач залучається до практичного заняття, висловлює власні думки, намагається їх аргументувати і наводити відповідні приклади, але не завжди аргументовано відстоює свою позицію з обговорюваних тем.
	5 балів	Здобувач постійно бере активну участь у занятті. Впевнено й аргументовано висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади, доводить свою позицію щодо обговорюваних проблем.
Самостійна робота	0 балів	Завдання не виконано.
	1-2 бали	Завдання виконано формально, стандартними фразами, без власних роздумів.
	3-4 балів	Завдання виконано з творчим підходом, містить нешаблонні фрази, розгорнуте, цікаве, відрізняється власними роздумами, висновками.
	5 балів	Завдання виконано з високим рівнем креативності, творчим підходом, містить нешаблонні фрази, розгорнуте, цікаве,

		відрізняється власними роздумами, висновками.
ІНДЗ: Доповідь (тема за вибором здобувача освіти)	0 балів	Завдання не виконане або має високі показники плагіату
	1–5 балів	Доповідь висвітлює традиційні усталені настанови науково-педагогічного дискурсу, містить аналітику й узагальнення, водночас характеризується недостатнім урахуванням інноваційного психолого-педагогічного досвіду, у тому числі й особистісного. Здобувач володіє навичками доцільної побудови промови, проте відтворює завчений текст, не завжди враховуючи особливості усного мовлення, не послуговується ораторськими прийомами зацікавлення і утримання уваги слухачів, час від часу втрачає контакт з аудиторією.
	6–10 балів	Зміст доповіді висвітлює сучасний інноваційний науково-педагогічний дискурс з урахуванням особистісного досвіду здобувача освіти. Доповідь виконано з творчим підходом, вона містить авторську аналітику й узагальнення. Наведені дані й факти адекватно обґрунтовують чи ілюструють тези доповіді; зроблено презентацію. Текст характеризується цілісністю та композиційною грамотністю. Здобувач демонструє вміння будувати розгорнутий монолог з фахової

		проблематики, логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, застосовуючи основні закони риторики, володіє технікою і культурою мовлення.
--	--	---

Для навчальної дисципліни «Проектування інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти» за навчальним планом передбачається підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку, аспірант отримує під час участі у практичних заняттях, виконання усіх видів самостійної роботи та ІНДЗ.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Сума балів	Критерії оцінки
<p style="text-align: center;">Відмінно (90–100 А)</p>	<p>Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. Усні відповіді відрізняються впевненістю, повнотою, логікою та аргументованістю. Має міцні й повні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни. На високому рівні вміє самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включається в обговорення, відстоює власну позицію в проблемних питаннях і ситуаціях, що розглядаються; виявляти та відтворювати в практичній педагогічній діяльності передовий педагогічний досвід і результати досліджень; аналізувати результати освітнього процесу, узагальнювати й інтерпретувати їх; на основі самопізнання формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що здобувач вищої освіти проявляє невпевненість у тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.</p>
<p style="text-align: center;">Добре (82–89 В)</p>	<p>Здобувач володіє навчальним матеріалом і основними науково-понятійним апаратом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, висловлює свої думки, виявляє в більшості випадків творчий підхід до виконання індивідуальних і колективних завдань під час самостійної роботи. Усні відповіді відрізняються логікою та аргументованістю, хоча вони не завжди повні. Демонструє знання, володіння матеріалом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій та</p>

	<p>вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач щодо діяльності викладача вищої школи, але припускається несуттєвих помилок. У більшості випадків виявляє усталені вміння при виконанні практичних завдань, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною; у більшості випадків здатний аналізувати результати освітнього процесу, узагальнювати й інтерпретувати їх; на основі самопізнання формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування</p>
<p>Добре (74–81 C)</p>	<p>Здобувач володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не завжди спроможний формулювати власні висновки й узагальнення. Усні відповіді є загалом правильними, але не завжди повними. На достатньому рівні має уявлення про основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни, аналізує можливі практичні ситуації та вирішує їх, але припускається помилок які усуває за підтримки з боку викладача або однокурсників. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом; потребує певної допомоги у виявленні й відтворенні в практичній педагогічній діяльності передового педагогічного досвіду і результатів досліджень; не завжди критично оцінює результати власної діяльності й освітнього процесу, здатний узагальнювати й інтерпретувати їх; на основі самопізнання формувати власний стиль науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування.</p>
<p>Задовільно (64–73 D)</p>	<p>Здобувач володіє основними аспектами навчальної інформації з курсу на репродуктивному рівні, здатний використовувати набуті знання у стандартних ситуаціях, проте часто припускається помилок. Має певні, проте не систематизовані уявлення з основних</p>

	<p>тем навчальної дисципліни. Усні відповіді неповні, вирізняються неточністю, неаргументовані, припускається помилок у визначеннях. Не виявляє творчості у вирішенні ситуацій, що пропонуються для розв'язання впродовж вивчення навчальної дисципліни, не здатний вирішувати нестандартні ситуації без сторонньої допомоги; здебільшого не має власної позиції. Частково демонструє вміння, необхідні для роботи викладача вищої школи; потребує постійної допомоги викладача у виявленні й відтворенні в практичній педагогічній діяльності передового педагогічного досвіду і результатів досліджень; в основному не адекватно оцінює причини недоліків; має труднощі в побудові власного стилю професійно-педагогічної діяльності та професійного спілкування.</p>
<p>Задовільно (60–63 E)</p>	<p>Здобувач має епізодичні та поверхневі знання навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. Усні відповіді неповні, вирізняються неточністю, неаргументовані, припускається помилок у визначеннях і використанні наукової термінології. Знання щодо організації теоретичних засад викладання у вищій школі та практики його здійснення несистемні, фрагментарні. Виконання практичних завдань, формалізоване: є відповідність алгоритму, виконує практичні завдання за підтримки з боку викладача зі значними труднощами; демонструє нестійкі навички реалізації практичної діяльності у сфері викладання у вищій школі, відсутнє глибоке розуміння логіки та принципів його здійснення. Майже не виявляє творчості у вирішенні ситуацій, що пропонуються для розв'язання впродовж вивчення навчальної дисципліни. Потребує значної допомоги з боку викладача щодо вирішення нестандартних ситуацій; здебільшого не має власної</p>

	позиції. Має певні уявлення, проте виявляє серйозні утруднення щодо виявлення й відтворення в практичній педагогічній діяльності передового педагогічного досвіду і результатів досліджень; оцінювання причин недоліків, побудови власного стилю професійно-педагогічної діяльності та професійного спілкування.
Незадовільно (35–59 FX)	Здобувач майже не володіє навчальним матеріалом, знання з основних змістових модулів навчальної дисципліни фрагментарні. Викликає суттєві труднощі необхідність вирішення пропонованих ситуації, пов'язаних із професійною діяльністю викладача вищої школи; не має власної позиції щодо їх оцінювання. Фактично відсутні, або виявляються епізодично навички пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел, дослідження ефективності освітнього процесу, виявлення й відтворення в практичній педагогічній діяльності передового педагогічного досвіду і результатів досліджень; оцінювання причин недоліків. Здобувач допускається до повторного складання заліку.
Незадовільно (0-34 F)	Здобувач не виконав вимоги програми навчальної дисципліни: у нього не сформовані знання вміння та навички. Здобувач проходить повторне вивчення дисципліни.

4. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання: індивідуальне опитування, колективна співбесіда, перевірка виконання практичних завдань, письмове опитування, презентація результатів самостійної роботи, залік.

Демонстрування результатів навчання: дискусія, усні доповіді, робота в парах, робота в команді, рольова гра, презентація результатів самостійної роботи.

Тематика самостійної роботи

1. Проаналізуйте концепцію «інноваційне освітнє середовище» у контексті вищої освіти та підготуйте есе (до 1000 слів) на тему: «Роль інноваційного освітнього середовища у розвитку особистості студента»
2. Порівняйте компетентнісний, особистісно зорієнтований та студентоцентрований підходи в освітньому процесі. Розробіть таблицю, де відобразить спільні риси та відмінності цих підходів, і підготуйте висновки щодо їх впливу на проектування освітнього середовища ЗВО.
3. Вивчіть еколого-особистісну та комунікативно орієнтовану моделі освітнього середовища. Підготуйте презентацію (10 слайдів), де порівняєте ці дві моделі, особливу увагу приділяючи їх практичному застосуванню в закладах вищої освіти.
4. Проаналізуйте психодидактичну та антрополого-психологічну моделі освітнього середовища. Створіть схему, що відображає ключові елементи цих моделей та поясніть, як вони впливають на навчальний процес.
5. Підготуйте короткий огляд (до 1500 слів) про сутність принципів проєктної діяльності, включаючи прогностичність, покроковість і зворотний зв'язок. Зробіть акцент на тому, як ці принципи можуть бути реалізовані в проектуванні інноваційного освітнього середовища.
6. Розгляньте принципи культурної аналогії та саморозвитку у педагогічному проектуванні. Підготуйте приклад застосування цих принципів для створення інноваційного освітнього середовища на основі одного конкретного предмету або курсу.
7. Змістовий модуль 2 Технологічні аспекти проектування інноваційного освітнього середовища ЗВО
8. Визначте основні об'єкти та суб'єкти проектування освітнього середовища у вищому навчальному закладі. Підготуйте аналітичний звіт (до 1500 слів) про

те, як структурна організація педагогічних форм і технологій може вплинути на результативність освітнього процесу.

9. Створіть план використання матеріально-технічних умов і функційних структур у рамках інноваційного освітнього середовища. Оцініть його відповідність до потреб студентів та викладачів, враховуючи вимоги обов'язкових освітніх результатів.
10. Проаналізуйте модернізацію навчальних програм та підручників у контексті варіативності змісту освіти. Підготуйте дослідження (до 2000 слів) про впровадження нових цілей освіти через інноваційні технології та як це впливає на якість освітнього середовища.
11. Оцініть реалізацію ідеї безбар'єрності, індивідуалізації та диференціації навчання в освітньому середовищі конкретного вищого навчального закладу. Підготуйте рекомендації для поліпшення цих аспектів із врахуванням соціально-культурних потреб учасників
12. Проведіть експертне оцінювання інноваційності освітнього середовища одного з закладів вищої освіти, використовуючи кваліметричну модель оцінювання. Підготуйте презентацію (10–15 слайдів) із результатами оцінювання та запропонуйте шляхи покращення.
13. Розробіть інструментарій для оцінювання інноваційності освітнього середовища та проведіть його тестування в умовах реального освітнього закладу. Підготуйте звіт про результати тестування з рекомендаціями щодо оптимізації освітнього процесу.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Доповідь на одну із запропонованих тем (за вибором здобувача):

- Методологічні підходи до проектування інноваційного освітнього середовища ЗВО
- Компетентнісний підхід як основа проектування освітнього середовища ЗВО
- Роль студентоцентрованого підходу в розробці інноваційного освітнього середовища ЗВО
- Педагогічне проектування освітнього середовища ЗВО: методологічні орієнтири
- Еколого-особистісна модель освітнього середовища: практичне застосування ЗВО
- Комунікативно орієнтоване освітнє середовище як чинник розвитку особистості ЗВО
- Антрополого-психологічні засади формування інноваційного освітнього середовища ЗВО
- Психодидактичні аспекти проектування освітнього середовища ЗВО
- Принцип прогностичності в проектуванні інноваційних освітніх середовищ
- Покроковість та зворотний зв'язок у педагогічному проектуванні
- Культурна аналогія та її застосування в освітньому проектуванні
- Саморозвиток як принцип проектування освітнього середовища вищої освіти
- Організаційно-педагогічні умови створення інноваційного середовища в ЗВО
- Вплив матеріально-технічної бази на якість освітнього середовища ЗВО
- Індивідуалізація та диференціація навчання в інноваційних освітніх середовищах
- Безбар'єрність як складова сучасного освітнього простору ЗВО
- Оцінювання рівня інноваційності освітнього середовища ЗВО: кваліметрична модель

- Соціально-культурна комунікація в освітньому середовищі ЗВО: бібліотеки та інформаційні центри
- Психологічні аспекти проектування комфортного освітнього середовища ЗВО
- Модернізація навчальних програм як чинник розвитку інноваційного середовища ЗВО

Здобувач при виконанні ІНДЗ повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, не допускати академічний плагіат та інші форми академічної недоброчесності, визначені законодавством України.

Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту» порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

Форми поточного і підсумкового контролю (екзамен)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна роб)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом		
Тема 1.	0-20	0-90	0-10	0-100
Тема 2.	0-10			
Тема 3.	0-20			
Тема 4.	0-10			
Тема 5.	0-10			
Тема 6	0-20			

Шкала оцінювання (залік)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	зараховано
82–89	B	
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	
35–59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Забезпечення навчання осіб з особливими освітніми потребами

Метою інклюзивного навчання в Університеті Ушинського є забезпечення рівного доступу до якісної освіти особам з особливими освітніми потребами шляхом

організації їхнього навчання на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

Рекомендована література

Основна література

1. Княжева І. А. Педагогіка вищої освіти: навчальний посібник. Одеса, Університет Ушинського, 2023. 150 с.
2. Педагогічне проектування в сучасній освіті: дидактичний і виховний аспект: кол. моногр. / за заг ред. Пушкарьової Т.О. Київ: ТОВ НВП «Росток А. В.Т.», 2021. 124 с.
3. Трубачева С. Е., Цимбалару А. Д., Пузіков Д. О., Гораш К. В., Мезенцева О. І., Климчук І. О. Проектування освітнього середовища гімназії: теорія і практика: практичний посібник. Київ: Педагогічна думка, 2022. 142 с.

Допоміжна література

4. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Томаневич Л. М. Університетська освіта. Навч. посіб. 3-є вид. Київ: Каравела, 2018. 304 с.
5. Гораш К. В., Боднар А. М. Інноваційне освітнє середовище закладу вищої освіти як система підготовки студентів до навчання впродовж життя. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 4 (32). Режим доступу: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-4\(32\)-537-](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-4(32)-537-)
6. Гораш К. В., Боднар А. М. Особливості створення інноваційного середовища закладу вищої освіти. *Професійно-прикладні дидактики*. Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 29-34. Режим доступу: <https://journals.pdu.khmelnitskiy.ua/index.php/pad/article/view/339/300>
7. Заболотня Ю. В. Дидактичне проектування інформаційно-освітнього середовища вищого навчального закладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец.13.00.09 – теорія навчання; Криворізький пед. ін-т ДВНЗ «Криворізький нац. ун-т». Кривий Ріг, 2012. 20 с.

8. Іванова І. Б. Теоретико-методологічні засади навчання молоді в інтегрованому освітньому середовищі. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: збірник наукових праць. 2007. № 3(5). С.188-197.
9. Каташов А. І. Педагогічні основи розвитку інноваційного освітнього середовища сучасного ліцею: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата пед. наук : спец. 13.00.01 – теорія педагогіки; Луганський державний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. Луганськ, 2001. 20 с. URL: <http://www.sportpedagogy.org.u>
10. Княжева І. А. Професійне становлення майбутніх педагогів в умовах університетської освіти. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. № 1 (68), лютий 2020. С. 110–115.
11. Кошіль, О. П. Підготовка майбутніх вихователів до проектування освітнього середовища закладу дошкільної освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2021. 20 с.
12. Кремень В. Г. та ін. Енциклопедія освіти/ гол. ред. В. Г. Кремень: 2-ге вид. допов. та перероб. Київ: Юрінком-Інтер, 2021. 1144 с.
13. Онищук Л. А. та ін. Теорія та технологія комплексного оцінювання інноваційного розвитку ЗНЗ. Київ: Педагогічна думка, 2015.
14. Педагогіка вищої школи: словник термінів і понять / укладачі: Г. Ф. Пономарьова, І. М. Толмачова. Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018. 108 с.
15. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Львів: Літопис, 2016. 258 с.
16. Топузов О. М. Педагогічна прогностика: теоретико-методична основа прогнозування розвитку педагогічних наук і педагогічної практики. *Рідна школа*. 2014. № 7. С. 32-37.
17. Трубачева С. Е. Психолого-педагогічні особливості проектування освітнього середовища гімназії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2019. Випуск 2 (45). С. 205–209.

- 18.Чекрій І. І. Особливості імплементації освітньої програми (за матеріалами ЮНЕСКО). *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. 2020. № 2. С. 67-72.
- 19.Шапран О. І., Шапран Ю. П. Створення інноваційного освітнього середовища в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2010. № 9. С. 108-110.
- 20.Ярошинська О. О. Принципи проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. *Наукові записки. Бердянський державний педагогічний університет*. 2016. С. 312- 318.
- 21.Knyazheva I. Designing the professional formation of future teachers of humanities in the conditions of the university space: a methodical component [Проектування професійного становлення майбутніх учителів гуманітарних дисциплін в умовах університетського простору: методичний складник]. *Theoretical and methodological principles of designing the professional development of future specialists in the conditions of the university space: collective monograph*. Under the general editorship by Professor Iryna Knyazheva. Odesa: Ushynsky University, 2024. P. 18–68.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Міністерство освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua
3. Бібліотека імені Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
4. Бібліотека Університету Ушинського. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
5. Репозитарій Університету Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>